

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Contactpersoon

Ons kenmerk
3033720

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Datum 15 oktober 2020
Onderwerp Besluit op uw Wob-verzoek

Geachte

In uw brief van 14 april 2020, ontvangen op 15 april 2020, hebt u met een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur (hierna: Wob) verzocht om alle informatie omtrent, kort gezegd, besluiten en uitspraken van kabinet en ministers over het aantal aanwezigen in kerkelijke gebouwen.

Allereerst verwijst u in uw brief naar meerdere 'besluiten en uitspraken' van verschillende bewindspersonen, waaronder de minister-president, de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en de minister van Justitie en Veiligheid, over het maximaal aantal aanwezigen in kerkelijke gebouwen.

Vervolgens geeft u achtereenvolgens een opsomming aan voorbeelden van informatie die u wenst te ontvangen. Ik citeer uit uw brief van 14 april 2020:

- "Welke alternatieven ministers voor de ingrijpende besluiten/uitlatingen overwogen en beoordeeld hebben."
- "Wat het nut en de noodzaak van deze voor erediensten en kerkelijke activiteiten erg nadelige en rigide besluiten zijn."
- "Op welke adviezen/analyses/informatie ministers zich gebaseerd hebben en wat de inhoud van deze adviezen/analyses/informatie is."
- "Wanneer minister(s) voor het eerst met kerken over coronavirus en risico's van coronavirus voor kerkgangers overlegd hebben."
- "Door ministeries gebruikte adviezen en informatie van het RIVM die ministers ertoe bracht om kerken te adviseren, kerken als richtlijn te geven maximaal 100 mensen in een kerkgebouw toe te laten."
- "Door ministeries gebruikte adviezen en informatie van het RIVM die ministers ertoe bracht om het aantal aanwezigen in kerkelijke gebouwen te beperken tot 30."
- "Door ministeries gebruikte adviezen en informatie van het RIVM die minister Grapperhaus bracht tot de op 23 maart 2020 gedane uitlatingen over het aantal aanwezigen in kerkelijke gebouwen."
- "Informatie over de opmerkingen van minister Grapperhaus in het Reformatorisch Dagblad over het aantal aanwezigen in kerkelijke gebouwen. Ook informatie waarom minister Grapperhaus het nodig vond deze uitlatingen te doen."
- "Door RIVM gemaakte inschattingen van risico's voor de volksgezondheid van het houden van erediensten, catechisaties en jeugdwerkactiviteiten in kerkelijke gebouwen."

- “Door RIVM opgestelde informatie over coronabesmettingen die in kerkelijke gebouwen (zouden) zijn opgelopen.”
- “Correspondentie van ministeries (ambtenaren) en ministers over besluiten en uitlatingen van het kabinet/ministers aangaande het aantal aanwezigen in kerkelijke gebouwen.”

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken

Datum
15 oktober 2020

Ons kenmerk
3033720

De ontvangst van uw verzoek is schriftelijk bevestigd bij brief van 30 april 2020, met kenmerk 2900714. De brief is per abuis gedateerd op 19 maart 2020.

In de brief van 12 mei 2020 is de beslistermijn met vier weken verdaagd tot 10 juni 2020.

In een telefoongesprek met een medewerker van mijn ministerie op 6 juli 2020 bent u geïnformeerd dat zorgvuldige behandeling van uw verzoek meer tijd vergt. U hebt in het telefoongesprek aangegeven in te stemmen met het uitstellen van de beslistermijn tot 1 september 2020. Dit is bevestigd bij brief van 8 juli 2020, met kenmerk 2968066. Helaas is het niet gelukt om binnen deze termijn een besluit te nemen.

In een telefoongesprek op 10 september 2020 is door een medewerker van mijn ministerie aangegeven dat de besluitvorming zich in de laatste fase bevond en dat ernaar werd gestreefd om op zo kort mogelijke termijn een besluit te nemen.

U hebt mij bij brief van 1 oktober 2020 in gebreke gesteld en mij een termijn gegeven van twee weken om op uw Wob-verzoek te besluiten.

Ik verontschuldig mij voor de tijd dat u op het besluit hebt moeten wachten. Hierbij ontvangt u uw besluit.

Wettelijk kader

Uw verzoek valt onder de reikwijdte van de Wob. Voor de relevante Wob-artikelen verwijs ik u naar de [bijlage 1](#).

Inventarisatie documenten

Op basis van uw verzoek zijn in totaal 29 documenten, waarvan sommige documenten één of meerdere bijlage bevatten, aangetroffen. Deze documenten zijn opgenomen in een inventarislijst, die als [bijlage 2](#) bij dit besluit is gevoegd. In dit besluit wordt verwezen naar de corresponderende nummers uit de inventarislijst, zodat per document duidelijk is wat is besloten.

Besluit

Ik heb besloten om deels aan uw verzoek tegemoet te komen en de informatie waarom u hebt verzocht gedeeltelijk openbaar te maken. Voor zover documenten niet geheel voor openbaarmaking in aanmerking komen, vindt u hieronder een motivering bij het onderdeel ‘Overwegingen op grond van de Wob’ in deze brief.

Toelichting vooraf

U vraagt om openbaarmaking van informatie over het maximaal aantal aanwezigen in kerkelijke gebouwen. U verzoekt dit in het licht van de maatregelen die het kabinet heeft genomen ter voorkoming van verdere verspreiding van Covid-19.

Binnen het kabinet ben ik als de minister die verantwoordelijk is voor het beleidsterrein Erediensten het eerste aanspreekpunt voor de contacten met de kerkgenootschappen. Ik heb mij in die hoedanigheid vanaf het begin van de Covid-19 crisis ingespannen om blijvend in gesprek te zijn met de vertegenwoordigers van verschillende kerkgenootschappen over de overwegingen achter de genomen maatregelen. De kerkelijke koepelorganisaties hebben vier met mij afgestemde gezamenlijke communicaties opgesteld, waarin zij hun achterban hebben

opgeroepen om fysieke religieuze bijeenkomsten zoveel mogelijk te beperken en deze diensten digitaal te laten plaatsvinden of uit te stellen. Tot slot ben ik mij, door mijn werkbezoeken aan religieuze instellingen en kerken en de vele gesprekken met vertegenwoordigers van verschillende kerkgenootschappen de afgelopen periode, er ten zeerste van bewust dat de maatregelen ingrijpende gevolgen hebben gehad voor de kerkgemeenschappen.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**

Datum
15 oktober 2020

Ons kenmerk
3033720

Aangetroffen documenten en doorzending Wob-verzoek

Alvorens in te gaan op de beoordeling van de documenten op grond van de Wob, geef ik u hieronder een toelichting op de zoekslag die heeft plaatsgevonden naar aanleiding van uw Wob-verzoek en de documenten die ik in dat kader binnen mijn ministerie heb aangetroffen.

In uw verzoek benoemt u verschillende en vrij specifieke voorbeelden van informatie waarover u documenten openbaargemaakt zou willen zien, bijvoorbeeld een RIVM analyse over de risico's van jeugdwerkactiviteiten in kerkelijke gebouwen. Ter beantwoording van uw Wob-verzoek heb ik gezocht in documenten die over het beleidsterrein Erediensten op mijn ministerie aanwezig zijn. Ik heb daarbij niet over alle door u genoemde specifieke onderwerpen documenten aangetroffen. De Wob kent ook geen verplichting om informatie te vervaardigen die niet in bestaande documenten is neergelegd.

Daarnaast merk ik op dat een deel van de door u gevraagde informatie reeds openbaar is. De maatregelen ten aanzien van het beperken van het maximaal aantal aanwezigen bij (religieuze) samenkomsten zijn o.a. gebaseerd op de adviezen van het Outbreak Management Team van het RIVM. Deze adviezen zijn te raadplegen via <https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/omt>.

Aangezien het Covid-19 virus een bedreiging vormt voor de volksgezondheid en het beleid ten aanzien van de bestrijding van het virus daardoor primair op het beleidsterrein van de minister van VWS ligt, heb ik daarin aanleiding gezien om uw Wob-verzoek door te zenden aan de minister van VWS. De Minister van VWS zal hierover een separaat besluit nemen.

Op grond van de Wob kan ik alleen besluiten over openbaarmaking van documenten die onder mijn ministerie berusten en die niet reeds openbaar zijn. De toelichting hierboven brengt mee dat de informatie die bij mijn ministerie is aangetroffen en die onder de reikwijdte van uw Wob-verzoek valt - gecategoriseerd weergegeven – bestaat uit; afstemming met de kerkgenootschappen over het maximaal aantal aanwezigen in kerkelijke gebouwen, juridische analyses over het maximaal aantal aanwezigen in kerkelijke gebouwen en ambtelijke afstemming over het maximaal aantal aanwezigen in kerkelijke gebouwen tussen ambtenaren van mijn ministerie onderling en met ambtenaren van andere ministeries. Deze documenten heb ik ter beantwoording van uw Wob-verzoek beoordeeld. Over andere onderwerpen dan hiervoor genoemd, heb ik op mijn ministerie geen documenten aangetroffen.

Overwegingen op grond van de Wob

Algemene overweging

Ingevolge artikel 3, vijfde lid, van de Wob, wordt een verzoek om informatie ingewilligd met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 10 en 11. Het recht op openbaarmaking op grond van de Wob dient uitsluitend het publieke belang van een goede en democratische bestuursvoering. Het komt iedere burger in gelijke mate toe. Daarom kan ten aanzien van de openbaarheid geen onderscheid worden gemaakt naar gelang de persoon of de bedoeling of belangen van de verzoeker.

Bij de te verrichten belangenafweging worden dan ook betrokken het algemene belang bij openbaarmaking van de gevraagde informatie en de door de weigeringsgronden te beschermen belangen, maar niet het specifieke belang van de verzoeker.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**

Datum
15 oktober 2020

Ons kenmerk
3033720

Evenmin kent de Wob een beperkte vorm van openbaarmaking. Dit betekent dat openbaarmaking van de gevraagde documenten uitsluitend aan u op grond van de Wob niet mogelijk is. Indien ik aan u de betreffende documenten verstrek, moet ik deze ook aan anderen geven indien zij daar om verzoeken. In dat licht vinden de onderstaande belangenafwegingen dan ook plaats.

Ik zal de overwegingen over het al dan niet openbaar maken van de aangetroffen documenten hierna per weigergrond bespreken.

Eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer

Op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e, van de Wob blijft verstrekking van informatie achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang dat de persoonlijke levenssfeer wordt geëerbiedigd.

In veel documenten staan persoonsgegevens van ambtenaren van mijn ministerie of andere ministeries en derden van buiten het ministerie die bij het opstellen van de communiqués betrokken zijn geweest. Het gaat om persoonsgegevens zoals namen, initialen, telefoonnummers, e-mailadressen, functies, kamernummers of andere informatie die raakt aan de persoonlijke levenssfeer van degenen die in de documenten staan vermeld.

Ik ben van oordeel dat ten aanzien van deze gegevens het belang dat de persoonlijke levenssfeer wordt geëerbiedigd, zwaarder moet wegen dat het belang van openbaarheid. Daarom heb ik de persoonsgegevens onleesbaar gemaakt in deze documenten.

Voor zover het de namen van ambtenaren betreft is daarbij het volgende van belang. Uitgangspunt is dat het belang van eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer zich verzet tegen openbaarmaking van de namen van ambtenaren die niet uit hoofde van hun functie in de openbaarheid treden. In dit geval zijn er geen omstandigheden om van dat uitgangspunt af te wijken. Daarnaast heeft openbaarmaking van de directe contactgegevens van ambtenaren naar mijn oordeel beperkte toegevoegde waarde, omdat de algemene contactgegevens van mijn ministerie reeds openbaar zijn. Die beperkte toegevoegde waarde weegt niet op tegen de potentiële hinder die ambtenaren ervan kunnen ondervinden als hun directe contactgegevens voor eenieder openbaar zijn.

Voor zover het de persoonsgegevens betreft van derden die niet uit hoofde van functie in de openbaarheid treden, sluit ik aan bij de hierboven uiteengezette motivering.

De namen van ambtenaren die zichzelf uit hoofde van hun functie in de openbaarheid presenteren, maak ik conform de vaste jurisprudentie van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State wel openbaar. Dat geldt niet voor de directe contactgegevens van deze ambtenaren. Van de persvoorlichters maak ik de namen én contactgegevens openbaar, nu deze reeds zijn gepubliceerd op [rijksoverheid.nl](https://www.rijksoverheid.nl). Zie voor het overzicht van de contactgegevens van de persvoorlichters van het ministerie van Justitie en Veiligheid: <https://www.rijksoverheid.nl/persinformatie-ministerie-van-jenv/woordvoerders>.

Waar ik toepassing heb gegeven aan deze weigeringsgrond, heb ik dit in de documenten en op de inventarislijst aangeduid met "10.2.e".

Voorkomen van onevenredige benadeling

Op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder g, van de Wob blijft verstrekking van informatie achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang van het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden.

De documenten 3, 13, 14, 22, 24, 25, 26, 28 en 29 bestaan uit e-mailberichten waarin gemailld is vanuit of aan algemene e-mailboxen. Ik maak de namen van deze e-mailboxen niet openbaar op grond van artikel 10, tweede lid aanhef en onder g, van de Wob. De e-mailboxen zijn namelijk bestemd voor intern gebruik en ik wil voorkomen dat (het functioneren van) mijn ministerie onevenredig benadeeld wordt wanneer de e-mailboxen door derden buiten de overheid voor andere doeleinden worden gebruikt zoals bijvoorbeeld het versturen van spamberichten.

Waar ik toepassing heb gegeven aan deze weigeringsgrond in relatie tot de namen van de algemene e-mailboxen, heb ik dit in de documenten en op de inventarislijst aangeduid met "10.2.g".

Daarnaast heb ik het documenten 3B en 4A (document 4A is gelijk aan document 3B) en document 21A integraal geweigerd op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder g, van de Wob. De documenten betreffen verslagen van twee conference calls tussen mij en kerkelijke vertegenwoordigers.

Gelet op de aard en de inhoud in deze verslagen staat artikel 10, tweede lid, aanhef en onder g, van de Wob aan openbaarmaking in de weg. Openbaarmaking van de gevraagde informatie zou namelijk de betrokkenen, alsmede mijn ministerie onevenredig benadelen. Ik acht het van belang dat er ruimte is voor de betrokkenen bij dergelijke bijeenkomsten om in vertrouwelijkheid informatie, zorgen en standpunten uit te wisselen. Indien dergelijke informatie echter vervolgens openbaar gemaakt zou worden op grond van de Wob, ontstaat het risico dat in de toekomst wordt afgezien van deelname aan dit soort bijeenkomsten. Dit zou het functioneren van mijn ministerie en het vormen van beleid met betrekking tot de aanpak van het Covid-19 crisis ernstig kunnen belemmeren. Het belang van betrokkenen bij het voorkomen hiervan weegt ik hier zwaarder dan het algemene belang van openbaarmaking.

Persoonlijke beleidsopvattingen in een stuk voor intern beraad

Artikel 11, eerste lid, van de Wob bepaalt dat in geval van een verzoek om informatie uit documenten die zijn opgesteld ten behoeve van intern beraad, geen informatie wordt verstrekt over daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen.

Uit de wetsgeschiedenis blijkt dat onder het begrip 'documenten opgesteld ten behoeve van intern beraad' onder meer moet worden begrepen: nota's van ambtenaren aan hun politieke en ambtelijk leidinggevenden, concepten van stukken, agenda's, notulen, samenvattingen en conclusies van interne besprekingen. Deze beperking is in de Wob opgenomen omdat een ongehinderde bijdrage van ambtenaren bij de beleidsvorming en voorbereiding gewaarborgd moet zijn. Zij moeten in alle openhartigheid onderling en met bewindspersonen kunnen communiceren. Staatsrechtelijk zijn slechts de standpunten die het bestuursorgaan voor zijn rekening wil nemen relevant.

Onder een persoonlijke beleidsopvatting wordt verstaan: 'een opvatting, voorstel, aanbeveling of conclusie van een of meer personen over een bestuurlijke aangelegenheid en de daartoe door hen aangevoerde argumenten' (artikel 1, sub f, van de Wob).

De documenten 1, 3, 3A, 3B, 3C, 4, 4A, 5, 6, 7, 7A, 7C, 7D, 8, 8A, 9, 9A, 9B, 10, 11, 12, 13A, 14, 14A, 14B, 16, 16A, 17, 18, 19, 19A, 20A, 21A, 22, 22A, 22B, 22C, 23, 23A, 24A, 24B, 25A, 25B, 26, 27A, 28, 28A, 28B, 28C, 29, 29A-29F zijn opgesteld ten behoeve van intern beraad bevatten persoonlijke beleidsopvattingen. Deze documenten betreffen verslagen, nota's, adviezen, e-mailberichten tussen ambtenaren van mijn ministerie onderling en met ambtenaren van andere ministeries, concepten, waaronder concepten voor spreeklijnen en concepten van de beantwoording van een Kamervraag. In deze documenten zijn meningen, opinies en voorstellen van ambtenaren opgenomen. Ik verstrek daarover geen informatie.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**

Datum
15 oktober 2020

Ons kenmerk
3033720

Ten aanzien conceptversies van documenten merk ik op deze zijn opgesteld met het oogmerk van intern beraad en afstemming. Voor zover van deze conceptdocumenten reeds een definitieve versie beschikbaar is en de definitieve versie openbaar is, geldt dat de informatie in de conceptversies welke is opgenomen in de definitieve versie daarvan, daarmee reeds openbaar is. De delen in de conceptdocumenten welke niet of afwijkend zijn opgenomen in de definitieve versies, dienen te worden aangemerkt als opvattingen, adviezen en conclusies welke moeten worden gekwalificeerd als persoonlijke beleidsopvattingen. Deze (niet reeds openbare informatie uit de) conceptdocumenten wordt om die reden niet openbaargemaakt. Ook zogeheten Q&A's en spreeklijnen worden om deze reden niet openbaar gemaakt. Voor zover uitgesproken zijn deze immers reeds openbaar en voor het overige worden zij geacht persoonlijke beleidsopvattingen in een stuk voor intern beraad te bevatten.

In de voor intern beraad bestemde nota's ter voorbereiding van de conference calls (documenten 3A, 3C, 20A, 25A, 25B, en 27A) is sprake van feitelijke informatie, die zodanig verweven is met de persoonlijke beleidsopvattingen van de betreffende ambtenaren, dat de feitelijke informatie hiervan niet los kan worden gezien. Voorts geldt voor de overige in die documenten opgenomen informatie, dat na weglating van de niet openbaar te maken informatie geen samenhangende en zinnige informatie overblijft die voor openbaarmaking in aanmerking komt. De openbaarmaking van die documenten wordt dan ook geheel geweigerd.

Tot slot heb ik mij ten aanzien van het onderwerp religieuze samenkomsten tijdens de Covid-19 crisis ook laten adviseren door de landsadvocaat. Die advisering heeft schriftelijk plaatsgevonden. Dit document, opgenomen op de inventarislijst met nummer 19A, bestaat uit juridische analyses, conclusies en aanbevelingen van de landsadvocaat. Deze informatie is aan te merken als intern beraad bevattende persoonlijke beleidsopvattingen. De documenten afkomstig van de landsadvocaat zijn ook volgens vaste jurisprudentie op gelijke wijze als interne juridische adviezen opgesteld met het oog op intern beraad (zie bv. ECLI:NL:RVS:2011:BT2132, AB 2011/344 en ECLI:NL:RVS:2018:1258, AB 2018/225). Dit geldt te meer nu de landsadvocaat vanuit een bijzondere expertise is gevraagd om te adviseren over het onderwerp en daarbij geen eigen belang vertegenwoordigt. Voor zover er ook feitelijke informatie in de documenten van de landsadvocaat staat, is die informatie zodanig verweven met de persoonlijke beleidsopvattingen dat die daar niet los van kan worden gezien.

Gelet op de aard en inhoud van de documenten, acht ik het niet in het belang van een goede en democratische bestuursvoering om met toepassing van artikel 11, tweede lid, van de Wob over deze persoonlijke beleidsopvattingen informatie te verstrekken in niet tot personen herleidbare vorm.

Waar ik toepassing heb gegeven aan deze weigeringsgrond, heb ik dit in de documenten en op de inventarislijst aangeduid met "11.1".

Buiten reikwijdte

Het document met nummer 7B is evenals nummers 7A, 7C en 7D een bijlage bij de e-mailreeks in document 7. Dit document valt gezien het onderwerp, geestelijke verzorging in relatie tot de Covid-19 crisis, niet onder de reikwijdte van uw Wob-verzoek. Dit document heb ik om die reden niet aan de hand van de Wob beoordeeld.

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken

Datum
15 oktober 2020

Ons kenmerk
3033720

De openbaarmaking van de documenten met nummers 3A, 3B, 3C, 4A, 13A, 16A, 20A, 21A, 24B, 25A, 25B en 27A heb ik integraal geweigerd op grond van artikel 10, tweede lid aanhef en onder g, van de Wob, dan wel op grond van artikel 11, eerste lid, van de Wob. Voor deze documenten geldt bovendien dat deze informatie bevatten die buiten de reikwijdte van uw Wob-verzoek valt, zodat die onderdelen van de documenten die aan de hand van de Wob heb beoordeeld.

De documenten met nummers 2, 3, 11, 13, 16, 20, 24, 25 heb ik gedeeltelijk openbaar gemaakt, maar deze documenten bevatten tevens informatie en opmerkingen van ambtenaren die niet zien op het maximaal aantal aanwezigen in kerkelijke gebouwen. Deze passages heb ik om die reden onleesbaar gemaakt en gemarkeerd met "buiten reikwijdte Wob-verzoek".

Reeds openbare stukken

De documenten 15B en 29G zijn reeds openbaar en voor eenieder beschikbaar. De Wob is niet van toepassing op documenten die reeds openbaar zijn.

Het document met nummer 15B, het eerste gezamenlijke communiqué van de koepelorganisaties over religieuze en levensbeschouwelijke bijeenkomsten, kan worden geraadpleegd via de website van de Rijksoverheid:

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/documenten/publicaties/2020/03/31/gezamenlijk-communique-koepelorganisaties>

Het document met nummer 29G, het antwoord op de Kamervraag van GroenLinks over het verbieden van religieuze bijeenkomsten, kan worden geraadpleegd via de website Overheid.nl: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/ah-tk-20192020-2716.html>

De definitieve versie van de Q&A in document 10 is in het verleden op de website rijksoverheid.nl geplaatst en daarom reeds openbaar, maar deze Q&A staat niet meer online.

Overigens zijn er na de indiening van uw Wob-verzoek vragen van het Kamerlid van der Staaij beantwoord over de beperkingen van begrafenissen en kerkdiensten in het licht van de Grondwettelijke vrijheden. Voor een uitgebreidere toelichting over de getroffen beperkingen vrijheden verwijs ik u naar mijn antwoorden in de brief van 28 mei 2020.¹ Een kopie van de brief stuur ik om u ter wille te zijn mee bij dit besluit.

Wijze van openbaarmaking

De documenten die bij dit besluit (deels) openbaar worden gemaakt, treft u bij dit besluit in kopie aan. De stukken die met dit besluit voor een ieder openbaar worden, zullen op www.rijksoverheid.nl worden geplaatst.

---

¹ Handelingen II 2019/20, nr. 3317, <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/ah-tk-20192020-3317.html>

Hoogachtend,
De Minister van Justitie en Veiligheid,
namens deze,

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**

Datum
15 oktober 2020

Ons kenmerk
3033720

K. Werkhorst
Hoofd sector Juridische Zaken en Wetgevingsbeleid

BEZWAARCLAUSULE

Tegen dit besluit kunt u binnen zes weken na de dag waarop dit bekend is gemaakt een bezwaarschrift indienen, gericht aan de Minister van Justitie en Veiligheid, t.a.v. de Directie Wetgeving en Juridische Zaken, Postbus 20301, 2500 EH te Den Haag. Het bezwaarschrift moet door de indiener zijn ondertekend en bevat ten minste zijn naam en adres, de dagtekening, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht en de gronden waarop het bezwaar rust.

Bijlage 1 – Relevante artikelen uit de Wob

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken

Artikel 1

In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- a. document: een bij een bestuursorgaan berustend schriftelijk stuk of ander materiaal dat gegevens bevat;
- b. bestuurlijke aangelegenheid: een aangelegenheid die betrekking heeft op beleid van een bestuursorgaan, daaronder begrepen de voorbereiding en de uitvoering ervan;
- c. intern beraad: het beraad over een bestuurlijke aangelegenheid binnen een bestuursorgaan, dan wel binnen een kring van bestuursorganen in het kader van de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een bestuurlijke aangelegenheid;
- d. niet-ambtelijke adviescommissie: een van overheidswege ingestelde instantie, met als taak het adviseren van een of meer bestuursorganen en waarvan geen ambtenaren lid zijn, die het bestuursorgaan waaronder zij ressorteren adviseren over de onderwerpen die aan de instantie zijn voorgelegd. Ambtenaren, die secretaris of adviserend lid zijn van een adviesinstantie, worden voor de toepassing van deze bepaling niet als leden daarvan beschouwd;
- e. ambtelijke of gemengd samengestelde adviescommissie: een instantie, met als taak het adviseren van één of meer bestuursorganen, die geheel of gedeeltelijk is samengesteld uit ambtenaren, tot wier functie behoort het adviseren van het bestuursorgaan waaronder zij ressorteren over de onderwerpen die aan de instantie zijn voorgelegd;
- f. persoonlijke beleidsopvatting: een opvatting, voorstel, aanbeveling of conclusie van een of meer personen over een bestuurlijke aangelegenheid en de daartoe door hen aangevoerde argumenten;
- g. milieu-informatie: hetgeen daaronder wordt verstaan in artikel 19.1a van de Wet milieubeheer.

Datum

15 oktober 2020

Ons kenmerk

3033720

Artikel 10

1. Het verstrekken van informatie ingevolge deze wet blijft achterwege voor zover dit:
  - a. de eenheid van de Kroon in gevaar zou kunnen brengen;
  - b. de veiligheid van de Staat zou kunnen schaden;
  - c. bedrijfs- en fabricagegegevens betreft, die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld;
  - d. persoonsgegevens betreft als bedoeld in de artikelen 9, 10 en 87 van de Algemene verordening gegevensbescherming, tenzij de verstrekking kennelijk geen inbreuk op de persoonlijke levenssfeer maakt.
2. Het verstrekken van informatie ingevolge deze wet blijft eveneens achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:
  - a. de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties;
  - b. de economische of financiële belangen van de Staat, de andere publiekrechtelijke lichamen of de in artikel 1a, onder c en d, bedoelde bestuursorganen;
  - c. de opsporing en vervolging van strafbare feiten;
  - d. inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen;
  - e. de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer;
  - f. het belang, dat de geadresseerde erbij heeft als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie;
  - g. het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden.
3. Het tweede lid, aanhef en onder e, is niet van toepassing voorzover de betrokken persoon heeft ingestemd met openbaarmaking.
4. Het eerste lid, aanhef en onder c en d, het tweede lid, aanhef en onder e, en het zevende lid, aanhef en onder a, zijn niet van toepassing voorzover het milieu-

informatie betreft die betrekking heeft op emissies in het milieu. Voorts blijft in afwijking van het eerste lid, aanhef en onder c, het verstrekken van milieu-informatie uitsluitend achterwege voorzover het belang van openbaarmaking niet opweegt tegen het daar genoemde belang.

5. Het tweede lid, aanhef en onder b, is van toepassing op het verstrekken van milieu-informatie voor zover deze handelingen betreft met een vertrouwelijk karakter.

6. Het tweede lid, aanhef en onder g, is niet van toepassing op het verstrekken van milieu-informatie.

7. Het verstrekken van milieu-informatie ingevolge deze wet blijft eveneens achterwege voorzover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:

- a. de bescherming van het milieu waarop deze informatie betrekking heeft;
- b. de beveiliging van bedrijven en het voorkomen van sabotage.

8. Voorzover het vierde lid, eerste volzin, niet van toepassing is, wordt bij het toepassen van het eerste, tweede en zevende lid op milieu-informatie in aanmerking genomen of deze informatie betrekking heeft op emissies in het milieu.

Artikel 11

1. In geval van een verzoek om informatie uit documenten, opgesteld ten behoeve van intern beraad, wordt geen informatie verstrekt over daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen.

2. Over persoonlijke beleidsopvattingen kan met het oog op een goede en democratische bestuursvoering informatie worden verstrekt in niet tot personen herleidbare vorm. Indien degene die deze opvattingen heeft geuit of zich erachter heeft gesteld, daarmee heeft ingestemd, kan de informatie in tot personen herleidbare vorm worden verstrekt.

3. Met betrekking tot adviezen van een ambtelijke of gemengd samengestelde adviescommissie kan het verstrekken van informatie over de daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen plaatsvinden, indien het voornemen daartoe door het bestuursorgaan dat het rechtstreeks aangaat aan de leden van de adviescommissie voor de aanvang van hun werkzaamheden kenbaar is gemaakt.

4. In afwijking van het eerste lid wordt bij milieu-informatie het belang van de bescherming van de persoonlijke beleidsopvattingen afgewogen tegen het belang van openbaarmaking. Informatie over persoonlijke beleidsopvattingen kan worden verstrekt in niet tot personen herleidbare vorm. Het tweede lid, tweede volzin, is van overeenkomstige toepassing.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**

Datum
15 oktober 2020

Ons kenmerk
3033720